

CREACIÓ

Quodlibet

Isidre Julià i Avellaneda

Isidre Julià i Avellaneda va ser el darrer guanyador del premi Antoni Isern de poesia, motiu pel qual ara arriba a les nostres pàgines. Nascut a Mataró el 1922, la guerra civil va significar-li no poder continuar els estudis i haver-se de dedicar a la indústria, activitat que l'ha ocupat fins ara. Els seus primers escrits són de 1938 i des d'aleshores ha tingut diverses etapes de dedicació amb lapses més o menys llargs entremig. A partir de 1964 comença a presentar-se en certàmens poètics i en l'actualitat ja porta 183 premis guanyats. Entre ells cal distingir 37 premis a reculls de poesia (els "Fages de Climent", "Mossèn R. Muntanyola", "Ciutat de Balaguer", "Poeta Josep Punsola", "Centre de Lectura de Reus", "Josep-Sebastià Pons" i, naturalment, l' "Antoni Isern", entre altres). També cal donar referència de 23 Flors Naturals guanyades en Jocs Florals, així com algunes Englantines i Violes. L'any 1972 va ser-li atorgat el títol de "Mataroní de l'any". És Mestre en Gai Saber per l'Académie Littéraire du Roussillon i per l'Honorable Consistori dels Jocs Florals de Lo Rat Penat de València. En total, ha publicat set llibres de poemes, sempre en edicions pròpies no venals de tirada reduïda. Els títols: *Sonet-ina* (1952), *Mot perplex* (1964), *Francesca* (1967), *Poemes d' El Maresme* (1970), *En el sentit del viure* (1973), *Escorpió* (1973) i *Segon Llibre d'amor a Francesca* (1974). Els seus temes solen ser l'amor i la problemàtica existencial. I la forma bàsica el sonet, que l'autor considera "la matemàtica de la poesia". D'una cosa i altra en són testimonis els poemes que publiquem, constituents del recull *Quodlibet*, guanyador del certamen alcoverenc.

Aquest home que sóc, terranc d'argila
amb potestat d'atènyer dol i goig,
a voltes, decidit, el vol enfila
per contemplar, amb més angle, el seu estoig.

Alat, per un moment, sotja i primfila
l'examen propi. Amb risc de fer-se boig
prova provança. Tot sovint vacil·la
i, rarament, s'exalta al límit roig

cremant en la fornal, manxat pel dubte
de si és acer d'alt tremp venent l'abrupte
xoc de matèria en grau incandescent,

o, sols, grumoll de pols que, per miracle,
pot sobreviure al foc de l'espectacle
temptant la validesa de l'intent...

Em lladren tots els gossos de la nit
i m'assetgen famèlics en canilla.
Disparo contra d'ells, mes llur envit
agosarat m'indica que perilla

la calma de l'espona del meu llit
on deixo reposar la sabatilla
cansada de petjar sòls de neguit.
-Qui els aquissa vers mi i els acabdilla ?

Si encenc el llum, despert no els veig enlloc.
I, en apagar-lo, em tornen a fer el joc:
Són com llebrers de ràpida carrera !

Mes, si medito en trec tot l'entrellat:
Em són pròxims i els tinc tan al costat
que dintre meu jo els dono lludriguera.

Dedins de mi mateix sento el neguit
de no comprendre el goig que s'insinua
en el nucli del seny alafèrit
pel plom opac que com de llast actua

i li priva d'envolar-se al nat sentit
d'una alta meravella eterna i nua...
Jo la pressento i cerco amb ferm delit:
Mes, no l'encalço i sento com fluctua

en l'ona receptiva del meu jo.
-Serà real o, solament, ressò
d'una fervent i pertinaç fallera

que em cal, mal que no vulgui, mantenir
per a viure amb menys dol amb el llumí
d'una tènue esperança de quimera ?

- A quina fi me'n vaig i quina pressa
de saber-me la fita duc ? Rabent
em faig joguina de l'atzar. L'adreça
no sé del meu destí. Vaig amb el vent

genet d'aquell designi que no vessa
res més que angoixa d'un pressentiment
tan vell com jo i sinuós com essa
que es descabdella en un embull creixent...

M'inxarxa l'embolic. M'entortolliga.
I ja vençut pel pes de la fatiga
s'amolla el múscul lívid de color.

M'arrapo al nus del desesper, tan minso
que sembla que s'escorre i jo m'hi esquinço.
Però, no caic: M'aguanta un fil de por.

Sóc com un tren posat sobre els rails
de la via del viure. No sé quina
quantitat de voltatge porta als fils
que mouen el motor. Fa temps camina

recolzat al balast, per uns perfils
de rectes curtes. I en peralts s'inclina.
I avança fent quilòmetres hostils
notant que la potència ja declina.

Cada tram que recorro és més abstrús.
S'accelera la marxa pel talús
dels anys. La inèrcia és, cada cop, més forta.

L'esforç del fre resulta ineficaç.
S'esgota el circuit. Veloç de pas
al soc amb el darrer topall em porta...

Anys i més anys el vogi he anat rodant
pouant en els catúfols de la vida
una aigua fada, insulsa i sense cant:
una H₂O de líquida mentida.

I sento dintre meu, sempre incessant,
el remoreig d'un doll que el vim amida
i s'enarca donant la consonant
que rima, saborosa, la sentida.

-Per què no prenc el mall, pico la roca,
perforo la fondària que és ben poca
i el guèiser de la deu brollar no faig ?

Sóc com un mul d'esquena resignada
i a la pica, indolent, faig abeurada:
L'aigua que bec la suo sense escaig...

Del pensament destravo l'estringuet
i deixo llanta lliure al carruatge.
Inicio la marxa pel paisatge
sense tendal pel sol ni abric pel fred.

Vull viure a la intempèrie. Passar fred.
Cap moneda no duc per al viatge;
eludeixo autopistes de peatge
ni vull fer l'autostop en cap indret.

Vull preguntar... i ficar cada resposta
al sac de pelegrí. Menjar l'almosta
del pur manà que em caigui pel camí.

I amidar enllà del viure -goig i pena-
la llargària de l'íntima cadena
de galiot sogat al meu destí.

Em plauria mudar-me de natura
i convertir-me en pedra o bé en ocell.
Saber-me la dissort o la ventura
i judicar, dedins la meva pell,

la rauxa estafòlaria del rampell
amb la pròpia unitat que m'és mesura.
Que ja del meu context en sóc mesell
i m'adelerà el tast d'una pastura

estranya al meu queixal i a la saliva.
L'interrogant que tempto i el jo em tiba
voldria que amb resposta se m'obris.

Potser, en saber-la tota, esdevindria
una fada provança. No em valdria
sinó per augmentar-me el desencís.

De tantes hores punta que he viscut
en el ramat que mena el gos d'atura,
en sento l'afadic de tant traüt
i el fàstic de les herbes que pastura.

Me'n vaig per viaranys de solitud
amb la motxilla buida a la procura
d'explorar-me els meus erms de vastitud
i trobar-ne el verger i tenir-ne cura.

Sembrar-hi la llavor de mi mateix,
conreuar-la àmb esforç; mirar com neix
la tija del forment. Veure-hi l'auguri

d'una promesa idònia d'arreplec.
I assaborir-ne amb calma i assossec
el tast del propi fruit, no gens espuri.

A voltes quan em miro en el mirall
que reflecteix les hores escolades
m' hi veig estrany. Se'm fa patent l'estrall
del temps. Voldria retrobar totes les fades

que amb llur màgica vara de cristall
crearen, per eixarm, unes daurades
imatges en els iris de vitrall
de joventut. Sovint les he cercades.

Les cerco, encar... Per més que m'hi afanyo
no puc deixar de creure que m'enganyo
car sé que és un oasi dissipat.

Me'n resta, sols, una enyorança lenta
que, a cada recordança, més s'absenta
i en miratges es fon, d'eternitat.

Quan el silenci a l'entorn meu s'asseu
i tot l'extern s'allunya i difumina
i quedo sol amb mi, sento la veu
més íntima del jo, sense sordina,

que vol saber quelcom, quelcom de preu
que en els comuns moments ja s'endevina
i que, llavors, amb més desig retreu
i amb obstinat deler ja no declina.

Preguntes i preguntes. I el per què
i el com i el quan... I jo, no gens serè,
torbat de no saber-ne la contesta,

vençut en la impotència cavalcant,
allibero les regnes de l'espant
i, a tot galop, m'allunyo de la testa.

Em neguiteja un crit de llibertat
i voldria trencar sirga i amarra:
Abandonar, per sempre, la gavarra
que en un misèrrim golf ha recalat.

I salpar navegant en un quillat
duent botes, només, calces, samarra
i per cantar l'atzar una guitarra.
I emproar l'existència contra el fat.

Recórrer els oceans de milla en milla,
vorejar caps, no fondejar en cap illa
devers nous horitzons adelerat.

Gustar la salabor ben solitari:
Lliure de tot, de res no fer inventari
i sotsobrar en el port d'eternitat...